

'Zorgvuldige veehouderij heeft ruimte nodig'

Verdeelde meningen megastallen

Samenleving | Tekst: Tessa Nederhoff

Schaalvergroting

De maatschappelijke acceptatie van megastallen neemt af. "Maar de vraag naar dierlijke eiwitten kunnen we niet opvangen als we kleinschaliger en extensiever produceren", aldus Aalt Dijkhuizen.

meer ruimte worden geboden als dat in een zorgvuldige veehouderij verantwoord kan worden uitgewerkt.'

Provinciaal beleid

Of de provincies deze ruimte aan de veehouder geven, moet nog blijken. Het gevallen kabinet heeft geen verbod ingesteld op de bouw van megastallen, maar heeft gemeenten en provincies wel verzocht niet meer mee te werken aan nieuwe bouwvoorstellen. Niet elke provincie heeft aan deze oproep gehoor gegeven. "Momenteel is ons beleid dat de intensieve veehouderij binnen het bouwperceel moet blijven. Daar kan van worden afgeweken wanneer daartoe noodzaak is", vertelt Roy Nijboer van de provincie Flevoland. "Naar aanleiding van een nieuwe maatschappelijke discussie, waarbij volksgezondheid en stikstof centraal staan, komt er wellicht nieuw beleid." De provincie Groningen besloot onlangs geen bouwvoorstellen van meer dan 300 nge (250 koeien) in behandeling te nemen. "De Provinciale Staten hebben dit moratorium ingesteld omdat zij eerst het wetsvoorstel van staatssecretaris Henk Bleker over de schaal van agrarische bedrijven willen afwachten. Daarnaast wordt dit najaar advies verwacht van de Gezondheidsraad over mogelijke risico's voor de volksgezondheid in relatie tot de nabijheid van veehouderijbedrijven", aldus Frank Antoni, werkzaam bij de provincie Groningen. Ook Brabant besloot eind vorig jaar tot een strengere besluit, waarbij veestallen nog maximaal 1,5 hectare groot mogen zijn. In Friesland worden nog geen specifieke eisen aan de intensieve veehouderij gesteld, behalve op gebied van de nokhoogte. In principe geldt voor alle agrarische bedrijven in de provincie een bouwblok grootte van 1,5 hectare, maar hierop mag door maatwerk worden afgeweken. ♦

Schaalvergroting is het antwoord van de primaire sector op de aanhoudende druk op de marges verderop in de keten. 'Alleen door meer dieren te houden en de productiviteit op te voeren, kan de boer blijven voortbestaan, zo is te lezen in het rapport van de commissie Van Doorn.

Veranderende opvattingen over dierenwelzijn en schaalgrootte, angst voor effecten van de veehouderij op de volksgezondheid en onbegrip voor 'fabrieken' die op het platteland het zicht bepalen, zorgen voor onrust bij burgers. De maatschappelijke acceptatie voor intensivering neemt af, blijkt uit het rapport 'Van mega naar beter' van de commissie Alders. "Maar de hoogst producerende boeren zijn het beste met het oog op milieu-impact", aldus Aalt Dijkhuizen van Wageningen UR, voorafgaand aan de uitreiking van de Gouden Greep. "Er komt meer vraag naar dierlijke eiwitten en dat moeten we met minder middelen en ruimte realiseren. Dat lukt niet met kleinschalige en extensieve productie." Volgens hem moeten boeren niet sociaal wenselijk produceren, maar maatschappelijk verantwoord, met het oog op de groeiende wereldbevolking.

Rationeel

Ook volgens de commissie Van Doorn kan Nederland niet zonder intensieve veehouderij: 'Gezien de groei van de bevolking en de toenemende vraag naar voedsel, zal een vorm van intensiviteit in de veehouderij noodzakelijk blijven. Het is onrealistisch te

verwachten dat een duidelijk kleinschaliger productie alleen al die miljarden monden zal weten te voeden.'

Ron Lodewijks, redacteur bij het Brabants Dagblad, stelt tijdens de Gouden Greep-bijeenkomst dat de intensieve veehouderij niet zo rationeel te benaderen is. "De burger ziet steeds grotere complexen verrijzen enervaart dat zijn leefklimaat wordt aangetast. Die perceptie verander je niet met cijfers over emissies of productieresultaten."

Zorgen

Burgers maken zich niet alleen zorgen over de landschappelijke inpasbaarheid van megastallen, maar ook over het dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. De intensieve bedrijfsvoering die met al deze aspecten rekening houdt, is volgens de commissie Van Doorn 'zorgvuldig intensief'. Wageningse wetenschappers hebben uitgerekend dat vier fte aan geschoold personeel nodig is om de veehouder behalve 'zorgvuldig intensief', ook rendabel te laten opereren. Dit komt overeen met 6700 vleesvarkens, 1000 zeugen, 240.000 vleeskuikens, 1700 vleeskalveren en 320 melkkoeien. Deze aantallen liggen dicht bij de definitie die Wageningen UR van een megastal geeft: 7500 varkens, 1200 zeugen, 220.000 kuikens, 2500 kalveren of 250 koeien. De commissie Van Doorn sluit megastallen dan ook niet uit: 'wanneer duurzaamheid centraal staat in de bedrijfsvoering, zijn schaal en aantallen dieren een afgeleide daarvan. Op termijn kan wellicht